

FRILUFTS
FRÄMJANDET

VERKSAMHETSPLAN 2019 & INRIKTNINGSMÅL 2020

Friluftetsfrämjandet Region Öst

VERKSAMHETSPLANEN OCH BUDGET

Verksamhetsplanen utgör basen för den operativa verksamheten för Friluftsrämjandet Region Öst, och beskriver våra övergripande syften med verksamheten, mål och aktiviteter för 2019 och med inriktningsmål för 2020. Övergripande siktar vi mot Friluftsrämjandet vision i enlighet med strategi 2022. Vår verksamhetsplan är en del av hela Friluftsrämjandets planering (riks, regioner, lokalavdelningar) för 2019 och mot organisationens gemensamma mål för 2022.

I tillägg till verksamhetsplanen finns en budget för Region Öst som är en ekonomisk beskrivning av verksamheten och beskriver vilka ekonomiska resurser som finns, hur dessa prioriteras/ används och vilka ramar vi satt för vår ekonomi. Budgeten redovisas i det separata dokumentet *Verksamhetsberättelse 2018, Årsredovisning 2019, Budget 2019*.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Innehåll

VERKSAMHETSPLANEN OCH BUDGET	2
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	3
INLEDNING	5
Friluftsförbundet bidrag till ett bättre Sverige	5
Natur och friluftsliv för alla	6
Friluftsförbundets strategi 2022	7
Friluftsförbundets Nationella Mål 2022	7
VÅR VERKSAMHET - MED FOKUS PÅ FOLKHÄLSOARBETE	8
HÅLLBARHETSARBETE INOM REGION ÖST 2019	9
MÅNGFALDSARBETE	9
Friluftsmiljö	9
Agenda 2030	9
VARUMÄRKESARBETE INOM REGION ÖST 2019	9
Kommunikation	9
DIGITALISERING	11
DELTAGARE I ÄVENTYR - MEDLEMSANTAL	11
Medlemsutveckling	11
Rekrytera, aktivera och behålla	11
VERKSAMHETSGRENNAR, UTBILDNINGSTEAM, KURSLEDARE OCH FRILUFTSAKADEMIN12	
Allmänt	12
Kursledare	12
Barn	12
Kajak	13
Långfärdsskridsko	13
Låglandsvandring och fjäll	13
MTB	14
Alpint	14
Ung	15
Utblick till nästa nivå	15
UTVECKLINGSVERKSAMHET OCH PROJEKT	16
Allmänt om utvecklingsarbetets inriktning 2019	16
Friluftsliv för personer med funktionsnedsättning	16
Ökad kunskap om natur och allemansrätt	17
Friluftsförbundet i förskola och skola	17
Meningsfull väntan	18
Må bra i naturen	18
NÄTVERKANDE I FORM AV MÅLGRUPPSTRÄFFAR	18
Let's get out	18
Naturparkour	19
Universitet och Högskolor i Region Öst	19
Övrigt	19
Samverkan	19

Allmänt	19
Studiefremjandet	19
Isaberg	20
Partnerskap för sociala innovationer i Örebro län	20
Idéburet offentligt partnerskap, lokala överenskommelser	20
Kumulus	20
Miljö Linné, Växjö	20
Länsstyrelser	21
Landsting/regioner	21
EKONOMI/ADMINISTRATION – RESURSER OCH STÖD	21
Administration	21
Ekonomi	21
DEMOKRATI	22
Övergripande planering och möten	22
Årsmöte	22
Styrelsemöten	22
INRIKTNINGSMÅL FÖR VERKSAMHET 2020	23
SAMARBETSPARTNERS OCH GIVARE	24

INLEDNING

FRILUFTSFRÄMJANDETS BIDRAG TILL ETT BÄTTRE SVERIGE

- Vi utgår från några av vår tids största samhällsutmaningar.
- Vi möter dessa utmaningar genom vår ideella kraft som finns i hela Sverige.
- Vi inspirerar, leder och stöttar varandra mot ett hållbart friluftsliv för alla.
- Verksamheten bedrivs främst i våra lokalavdelningar.
- Vi verkar mot gemensamma mål (fler ledare, fler aktiviteter, fler medlemmar) vilket leder till folkhälsa och livsglädje.

Det är så Friluftsförbundet bidrar till ett bättre Sverige.

NATUR OCH FRILUFTSLIV FÖR ALLA

Friluftsförbundet Region Öst är en regional aktör som bidrar till förverkligandet av Sveriges nationella mål för friluftspolitiken. Syftet är att stödja människors möjligheter att vara i naturen och utöva friluftsliv, med allemansrätten som grund.

Riksdagen har satt upp 10 mål för friluftspolitiken som tillsammans bidrar till detta:

1. Tillgänglig natur för alla.
2. Starkt engagemang och samverkan för friluftslivet.
3. Allemansrätten – värna och sprida kunskap.
4. Tillgång till natur för friluftsliv.
5. Attraktiv tätortsnära natur.
6. Hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling.
7. Skyddade områden som resurs för friluftslivet.
8. Ett rikt friluftsliv i skolan.
9. Friluftsliv ger god folkhälsa.
10. God kunskap om friluftslivet.

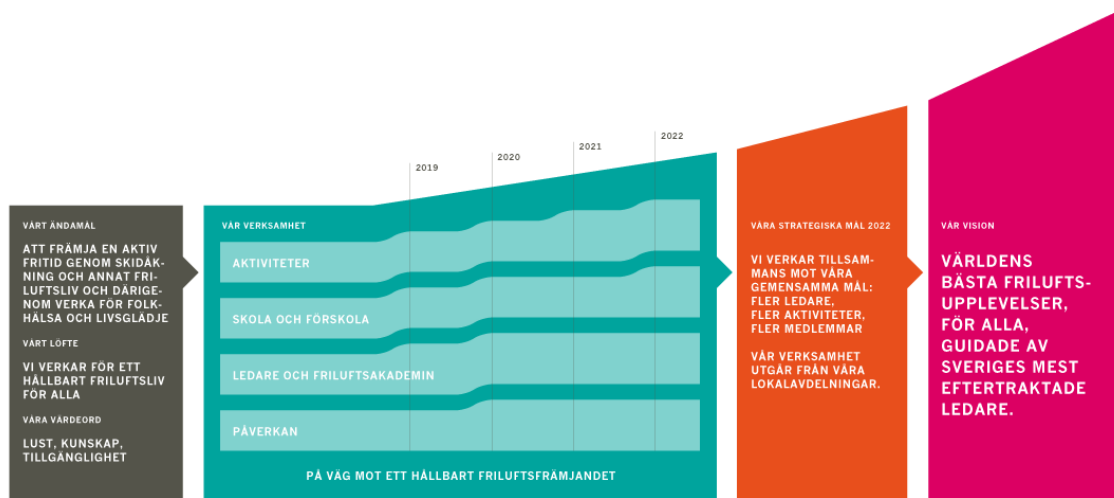

FRILUFTSFRÄMJANDETS STRATEGI 2022

Friluftsförbundet strävar efter att bidra till **folkhälsa** och **livsglädje** för alla och på så sätt vill vi vara med och bidra till ett bättre Sverige. Vi är en ideell organisation som verkar främst genom ledarledda aktiviteter inom friluftsliv. Vi välkomnar också det spontana friluftslivet och vill vara en källa för inspiration, nätverk, kunskap och möjligheter för friluftsliv i alla former.

Vid Riksstämman 2018 beslutades ett nytt Strategidokument (Strategi 2022: <https://www.friluftsfremjandet.se/globalassets/4.-dokumentbank/stammohandlingar/2018-beslut-riksstamma/strategi-2022.pdf>)

Så här sammanfattas Strategi 2022:

FRILUFTSFRÄMJANDETS NATIONELLA MÅL 2022

Antal ledare

Fler ledare kan leda fler deltagare och fler aktiviteter

11 000 ledarkompetenser

Antal aktivitetstimmar

Fler aktivitetstimmar leder till folkhälsa

12,5 miljoner aktivitetstimmar

Antal medlemmar

Fler medlemmar leder till folkhälsa och livsglädje, samt ger oss en starkare röst

125 000 medlemmar

Som stöd till de övergripande målen finns också mål för **Varumärkeskänedom**, **Attraktivitet**, **Insamlade medel**, samt **Omsättning**.

VÅR VERKSAMHET - MED FOKUS PÅ FOLKHÄLSOARBETE

Intresset för friluftsliv och Friluftsförbundet ökar i landet. De senaste två åren har antalet medlemmar ökat med cirka fem procent per år. I Region Öst har den procentuella ökningen av medlemsantalet varit ännu större, cirka åtta procent, vilket är mycket positivt. Friluftsförbundet är en plattform för tillväxt och folkhälsa - det är en av våra kritiska framgångsfaktorer.

Friluftsförbundet är en religiös och partipolitiskt obunden organisation öppen för alla, vars mål är att främja friluftsliv för ökad folkhälsa och livsglädje. Friluftsförbundet arbetar för detta mål genom att organisera och arrangera aktiviteter samt utbilda ledare och funktionärer inom friluftsverksamhet.

Organisationen bedriver även information och upplysningsverksamhet rörande friluftsliv, värnar allemansrätten och verkar för att det fortsatt ska finnas tillgång till en god friluftsmiljö, tillgänglig för alla. Friluftsförbundet samarbetar i dessa frågor även med offentliga aktörer och andra organisationer, i syfte att gagna friluftslivets utveckling.

En gemensam nämnare för våra aktiviteter är naturupplevelsen och den sociala gemenskapen tillsammans med andra. I vårt aktivitetsutbud vänder vi oss till alla åldersgrupper, från de minsta barnen till ungdomar, vuxna och seniorer.

Ledarna har en kvalitetssäkrad och gedigen utbildning som ger deltagarna trygghet och merupplevelse. Vi har ingen tävlingsinriktad verksamhet, utan vill i stället ge ett alternativ till all sådan verksamhet som finns idag.

Människan behöver natur för upplevelser, återhämtning och rekreation, inte minst orörd natur. Eftersom Allemansrätten är grunden för vår verksamhet är hänsynen till miljön framträdande. Allemansrätten är inte en självklar rättighet utan en skyldighet vi har att förvalta och förhålla oss till. Konsten att lämna en tillfälligt lånad plats i naturen utan spår, är ett exempel på praktik av Allemansrätten.

Miljötanken finns även med på andra sätt i Friluftsförbundets verksamhet. Resursanvändning och aktiva miljöval av material är viktigt för oss. Merparten av våra aktiviteter utövas i lokalavdelningarnas närmiljö på gång- eller cykelavstånd från hemmet. Lokalavdelningarna har en viktig uppgift att arbeta för att värna naturområden i närområdet, vilket är en grundförutsättning för ett hälsofrämjande och hållbart friluftsliv.

Förhållandet till natur och miljö finns alltid med i alla våra verksamheter för barn och ungdomar. Våra barn- och ungdomsverksamheter kallas Öppna skogsgläntan, Skogsknopp, Skogsknytte, Skogsmulle, Strövare, Frilufsare och TVM (Tre Vildmarks Mål).

Barn och ungdomar deltar i åldersanpassade uteaktiviteter i lokalavdelningarnas närområde. Inom ungdomsverksamheten utvecklas friluftskunskaper för att de unga på egen hand tillsammans ska kunna ta ansvar att planera och sedan genomföra aktiviteter. Många lokalavdelningar har även familjeaktiviteter som möjliggör för en hel familj att delta tillsammans, i en gemensam verksamhet oavsett ålder.

HÅLLBARHETSARBETE INOM REGION ÖST 2019

MÅNGFALDSARBETE

Region Öst vill verka för ett friluftsliv tillgängligt för alla, vi skapar och inspirerar till aktiviteter för mångfald genom att vara välkomnande för grupper med särskilda behov. Exempelvis individer med annan etnisk/kulturell bakgrund, seniorer och individer med olika funktionsnedsättning. Detta arbete görs främst via särskilda satsningar som Må Bra i Naturen för seniorer, Allergisäkra friluftaktiviteter för barn och unga med astma och allergi, paraskidåkning för individer med funktionsnedsättning och Let's get out för ungdomar med annan etnisk/kulturell bakgrund.

Regionen stödjer och uppmuntrar det mångfaldsråd som finns inom Friluftsförbundet och har som ambition att på sikt öka delaktigheten i det befintliga rådet. Mångfaldsrådet arbetar för ökad inkludering i vår verksamhet.

FRILUFTSMILJÖ

Friluftsmiljö är en förutsättning för vår verksamhet. Att naturen via allemansrätten är tillgänglig på både kort och lång sikt är avgörande för det rörliga friluftslivet. Som friluftsförbundet har vi flera uppdrag, ett av dem är att verka för att friluftslivets intressen väger lika tungt i samhällsplaneringen som andra intressen. Ett annat är att utveckla individer genom att öka deras känsla för naturvärden, hänsyn, omdöme och personligt ansvarstagande i förhållande till naturen. Genom att delta i samhällsdebatten, värna allemansrätten, svara på remisser, knyta kontakter med myndigheter och organisationer ökar vi förståelsen för friluftsmiljöns värden.

Inom Friluftsförbundet finns på riksplanet ett internt friluftsmiljöråd, där även Region Öst finns representerad. Inom regionen finns en liknande grupp med representanter från alla län som ingår i regionen och där Friluftsförbundet finns representerat i viltförvaltningsdelegationer, naturvårdsråd eller liknande grupper, kopplade till respektive länsstyrelse. Under 2019 planeras ett möte för den regionala friluftsmiljögruppen inom Region Öst, i syfte att utbyta erfarenheter och lägga upp gemensamma strategier i det fortsatta arbetet inom respektive län.

AGENDA 2030

Agenda 2030 är en agenda för förändring mot ett hållbart samhälle. Nyckeln till ett framgångsrikt genomförande av agendan är att det finns en bred delaktighet i omställningen. Sverige ska vara ett land i hållbar utveckling. Friluftsförbundet medverkar under 2019 inom region Öst i samtalen med de olika länsstyrelserna om genomförandet av den handlingsplan med sex fokusområden som regeringen tagit fram för att underlätta olika samhällsaktörers bidrag till fortsatt omställning.

VARUMÄRKESARBETE INOM REGION ÖST 2019

KOMMUNIKATION

Vår kommunikation i Friluftsförbundet i Region Öst syftar ytterst till att stödja våra målsättningar om att stärka ledarskapet, attrahera fler medlemmar och verka för fler aktiviteter/aktivitetstimmar, och för att bidra till att stärka attraktiviteten och kännedomen om varumärket Friluftsförbundet. Vi vet att det vi gör lokalt/regionalt påverkar både vår position lokalt/regionalt och också för hela organisationen och varumärket Friluftsförbundet. Riks håller i nationella budskap som går i nationella kanaler, men Region Öst och dess lokalavdelningar bidrar med innehåll, kunskap och spridning.

Bilden av Friluftsförbundet bärs upp av våra aktiviteter och av oss som skapar dem och deltar, samt kommunikationen i våra egna kanaler. Friluftsförbundet i Region Öst kommunicerar med

stöd av Friluftsförbundet's varumärkesplattform, grafiska profil och värdegrund i följande kanaler:

- friluftsförbundet.se/ost som är Region Östs webbplats med information om regionens verksamheter samt vidare länkar till lokalavdelningarna
- @friluftsförbundetost på facebook som är en aktiv gillasida samt @friluftsförbundetost på Instagram.
- Därutöver finns på facebook kontona @friluftslivforalla och @skicamp.friluftsliv
- digitala nyhetsbrevet Regionförburen som sänds ut 4–6 gånger per år till alla aktiva medlemmar med registrerad e-postadress. Lokalavdelningarnas styrelser får nyhetsbrevet Styrelsebrevet 1–2 gånger per år med riktad information som kan underlätta styrelsearbete.

I det interna kommunikationsarbetet fokuserar vi särskilt på att utveckla dialog, information och informationsflöde till/mellan regionens medlemmar, ledare och förtroendevalda. Våra digitala nyhetsbrev har här en nyckelfunktion och vi använder också de kanaler som finns på nationell nivå i sociala medier såsom gruppen Ledarforum och grupper för grenar som långfärdsskridskor, MTB, osv. Regionalt finns också grupper för nätverk inom Östergötland respektive Jönköpings län.

I det externa kommunikationsarbetet fokuserar vi särskilt på att öka kännedomen om varumärket Friluftsförbundet och den nationella inriktningen 2019 som är att fortsätta att inspirera till friluftsliv, med oss eller på egen hand. Vi jobbar i våra egna kanaler och genom ett ökat PR-arbete för att nå ut med berättelser om alla de aktiviteter som sker och all den kunskap om friluftsliv som finns i vår region. Vår målgrupp externt är framförallt potentiellt blivande medlemmar och ledare men också samarbetspartners och leverantörer.

- 2019 vill vi inom Friluftsförbundet i Region Öst fortsätta att arbeta aktivt för att stärka vår kommunikation och bidra till vi-känsla och engagemang.
- Under 2019 fortsätter vi arbetet med att identifiera områden/insatser för hur regionen ytterligare kan stötta lokalavdelningar, stärka ledarskap och synliggöra aktiviteter med hjälp av god kommunikation.
- Utveckla möjligheterna att marknadsföra våra utbildningar och utbildningsteam i sociala medier och med fokus på att ta ytterligare steg i att använda sponsrade inlägg på Facebook och att även mer aktivt använda Instagram som kanal.
- Generellt fokuseras kommunikationsarbetet mot ett aktivare arbete i våra egna digitala kanaler såsom nyhetsbrev och sociala medier.

Det kommer vi att göra genom att:

- Vi kommer att fortsätta att jobba med rutiner för hur vi kan planera, genomföra och utvärdera olika kommunikationsinsatser.
- Region Östs kommunikationsinsatser revideras 2018 års inventering av lokalavdelningarnas närvaro på www.friluftsförbundet.se och i sociala medier och uppdateras sedan befintlig handlingsplan för att stärka och utveckla kommunikationen i lokalavdelningarnas och regionens egna digitala kanaler.
- Arbeta aktivt med kommunikationsinsatser kring de större projekt och event som pågår i regionen 2019.
- Arbeta aktivt med marknadsförings- och kommunikationsinsatser kring våra utbildningar och utbildningsteam.
- Regionförburen. Vi ska fortsätta att utveckla nyhetsbrevets innehåll. Arbetet säkerställs genom en fastställd utgivningsplan och ett processorienterat redaktionellt arbete. Under året fortsätter också arbetet med att utveckla Styrelsebrevet på motsvarande sätt.

DIGITALISERING

Region Öst fortsätter arbetet med att digitalisera olika processer. 2019 blir det första året då regionstyrelsens alla digitala möten sker via Teams. Under året kommer vi att utveckla våra arbetssätt så att Teams, OneDrive och SharePoint blir självklara hjälpmedel för lagring och delning av dokument. Det finns ett behov av utbildning och gemensamt lärande inom området. Under 2019 gör vi en plan för hur regionen ska fortsätta den digitala resan.

DELTAGARE I ÄVENTYR - MEDLEMSANTAL

MEDLEMSUTVECKLING

Inom Friluftsrämjandet vet vi att deltagande i våra aktiviteter är det som leder till folkhälsa, livsglädje och kunskap om och förståelse för naturen och friluftsmiljön. Att vara medlem ger också konkreta förmåner (nationella avtal som med SJ, Idre, och regionala som med Isaberg Mountain Resort) och dessutom så stöttar man föreningen och ger föreningen en starkare röst genom sitt medlemskap.

Inom Friluftsrämjandet i Region Öst är vi totalt 12 303 medlemmar (september 2018) vilket är en ökning med över 8 procent jämfört med 2017.

Våra medlemmar är fördelade inom följande medlemskategorier:

- 41 procent av våra medlemmar är barn.
- 9 procent av våra medlemmar är ungdomar.
- 50 procent av våra medlemmar är vuxna.
- I Region Öst finns 2 066 familjemedlemskap och 44 procent av det totala antalet medlemmar i Region Öst är familjemedlemmar.
- De flesta medlemmarna tillhör följande lokalavdelningar, mer än 500-1500 medlemmar: Norrköping, Linköping, Örebro, Jönköping, Karlskoga, Växjö, Ljungby. Mellan 400-500 medlemmar: Värnamo, Borensberg, Vadstena.

REKRYTERA, AKTIVERA OCH BEHÅLLA

Fler medlemmar som är aktiva i våra aktiviteter och i föreningen ger många positiva effekter. Det ger bland annat fler deltagare i aktiviteter (och därmed möjlighet att utöka aktivitetsutbudet), fler ambassadörer för Friluftsrämjandet – vi blir en starkare röst både lokalt och nationellt, bredare rekryteringsbas för ledare och förtroendevalda; och det stärker vår ekonomi genom deltagaravgifter, medlemsavgifter och bidrag.

Vårt mål är därför att sammantaget bidra till att öka det totala antalet medlemmar med minst 568 stycken under 2018 med särskilt fokus på att ytterligare öka antalet familjemedlemskap.

Totalt vill vi vara 13 000 medlemmar den 30/9 2019 (2018: 12 303)

2019	13 000
2020	13 650
2021	14 350
2022	15 050

Region Öst arbetar inte aktivt med medlemsrekrytering men bidrar till detta genom att säkerställa utbildning och fortbildning av ledare samt att stärka och stötta lokalavdelningarna genom olika service- och utvecklingsinsatser.

VERKSAMHETSGRENAR, UTBILDNINGSTEAM, KURSLEDARE OCH FRILUFTSAKADEMIN

ALLMÄNT

På ett övergripande plan är utvecklingen av Friluftsakademin en viktig fråga för hela Friluftsrämjandets organisation. På riksstämman i maj 2018 beslutades att Friluftsakademin ska implementeras under 2019. Region Öst har förberett detta genom att tillsätta en Utbildningssamordnare i augusti 2018 samt påbörjat arbetet med en utvärdering av den ideella kompetensen (som ingår i nationella utvecklingsgrupper samt i regionens egna kursledarteam) för fortsatt arbete med utbildningsverksamhet inom ramen för framtidens Friluftsakademi. Genom Friluftsakademin ökas koncentrationen på ledarskap, likvärdighet, utveckling och kvalitet. Att stärka förutsättningarna för våra ledare och vår ledartillväxt, genom Friluftsakademin, kursledare, ledarrekrutering och ledarvård är ett av fyra fokusområden för Friluftsrämjandets verksamhetsplan 2019.

Inom Region Öst kommer det under 2019 finnas sex olika utbildningsteam: Alpint inklusive funktionell-/paraskidåkning, Barn, Kajak, Långfärdsskridskor, Låglandsvandring och ett nystartat team för MTB samt en arbetsgrupp Ung och en arbetsgrupp för friluftsmiljöfrågor.

KURSLEDARE

Kursledare är nyckeln för att kunna genomföra fler utbildningar för nya ledare i lokalavdelningarna. Utan ledare i lokalavdelningarna kan vi inte bedriva ledarledda aktiviteter som är kärnan i vår verksamhet.

Regionens uppdrag är att genomföra ledarutbildningar som sker genom de olika utbildningsteam. Inom regionen fungerar dessa mycket olika, utifrån stora skillnader i antal kursledare och traditioner. Från regionstyrelsens sida finns en kontaktperson utsedd för respektive utbildningsteam.

Målet för 2019 är att rekrytera ytterligare kursledare till fem av de sex regionala utbildningsteam; Barn, Kajak, Alpint, Ungdom, Låglandsvandring och Långfärdsskridskor.

Av regionens budget för 2019 har varje utbildningsteam en egen delbudget, för exempelvis planeringsmöten och utbildning av nya kursledare. De ledarutbildningar som kursledarna genomför administreras av regionkontoret och avgifterna för utbildningarna räknas fram utifrån en kostnadsbudget för varje utbildning. Målet för 2019 är att fortsätta hålla dessa avgifter så låga som möjligt, i syfte att underlätta för lokalavdelningarna att kunna utbilda fler ledare.

Varje lokalavdelning i Region Öst erhåller också 500 kronor i utbildningsbidrag från regionen för varje ledare som lokalavdelningen bekostar en utbildning. Arvoden till kursledare är även det enhetligt för samtliga utbildningsteam, för 2019 är detta arvode 500 kronor per dag (300 kr för halvdag), exklusive sociala avgifter.

BARN

Utbildningsteam barn består i dagsläget av åtta kursledare men kommer under 2019 att bli nio. Utbildningsteamets ambition är att genomföra sex grundutbildningar under verksamhetsåret 2019. Skogsmulle i förskolan i Jönköping, Skogsmulle och skogensvärld i Rimforsa, Ånnaboda och Nässjö samt Vildmarksäventyr i Borensberg och Växjö.

Utbildningsteamet planerar även att erbjuda följande fortbildningar: Barn, Lek & Sång samt Knopar för vildmarksäventyr & friluftsteknik. Utbildningarna är utspridda över året och geografiskt i regionen för ge fler möjlighet att gå dessa utbildningar. Framtida planering sker i Linköping under februari år 2020.

Under verksamhetsåret 2019 ska barnteamet fokusera på utveckling av ledarskapet på samtliga utbildningar, tydliggöra vald aktivitetens mål och syfte med tydlig koppling till utbildningsplanen. Därutöver kommer teamet arbeta vidare med att skapa likvärdighet i sina utbildningar samt en hållbar övergång från Frilufsare till TVM inom Friluftsförbundet.

Flera kursledare hoppas på att kunna delta på konferensen Ute är inne i Jönköping sommaren 2019 där utomhuspedagogik står i centrum, förutsatt att det finns ekonomiskt underlag, samt på Utblick i Isaberg, den nationella fortbildningshelgen för alla ledare inom Friluftsförbundet där Region Öst är värd.

Under 2019 pågår arbetet med representanter till Utvecklingsgruppen som består av två personer varav en person kommer arbeta mot de yngre barnen och en person mot de äldre barnen. Arbetet som sker där är inriktat på utveckling av den regionala utbildningsverksamheten, exempelvis när det gäller framtagande av utbildningsplaner samt även ett aktivt utvecklingsarbete för att skapa nya former av verksamhet.

KAJAK

Utbildningsteam Kajak har skapat en hållbar strategi för en långsiktig förstärkning av teamet inför 2019. För närvarande består utbildningsteamet av tre personer, varav två är kursledare. Den tredje kommer att gå Kursledarkursen hösten 2019. Rekrytering av fler kursledare sker genom att erbjuda två erfarna kajakledare att auskultera på utbildningen Kajak steg 1. Vilket ger förutsättningar för att ingå i kajakteamet 2020. Utbildningsteamet har dessutom värvat en blivande kursledare för kanadensare och har fler tankar samt idéer kring potentiella kursledare för kanadensare på sikt inom Region Öst. För att tillmötesgå förfrågningar och kunna erbjuda två utbildningar för Kanadensare steg 1 och en för Kajak steg 2 har teamet valt att arbeta gränsöverskridande och låna in en kursledare från syd.

Målet är att genomföra följande utbildningar under 2019 då teamet noterat en ökad efterfrågan: Kajak steg 1 (Tjust skärgård), påbörja en Kajak steg 2 samt erbjuda två Kanadensare steg 1 var av en på våren (Brokind/Norrköping) och en till hösten (Växjö). Kursteamet är också involverat i att ge kurser för grundläggande säkerhet och räddningsteknik (GSRT) på nationell nivå. Teamet har även noterat en ökad efterfrågan på dessa utbildningar.

Alla i teamet arbetar tillsammans med utbildningsfrågorna, utifrån olika kompetenser när det gäller pedagogik, ledarskap, teknik och säkerhet. Utbildningsteamet finns också representerat i Utvecklingsgruppen för kajak på nationell nivå.

Under fortbildningshelgen för ledare kommande höst i Isaberg vill utbildningsteamet medverka med fortbildning inom paddling. Det finns även tankar på att ordna en teamträff i samband med denna fortbildningshelg.

LÅNGFÄRDSSKRIDSKO

Under 2019 kommer utbildningsteamet för långfärdsskridskor inom Region Öst att vara en samverkan mellan Region Öst och Mitt. Målet är att utbilda minst en ny kursledare 2019 och att teamet framöver ska kunna utökas med 2 till 3 personer samt att tillsätta en representant i den nationella utvecklingsgruppen.

Då kursledarfrågan inom långfärdsskridskor är en nationell utmaning pågår diskussioner kring hur en ökad samverkan mellan regionernas olika kursledare ska kunna utvecklas.

LÅGLANDSVANDRING OCH FJÄLL

Under år 2019 kommer Region Östs kursteam att utökas med en hjälpledare och en kursledare. Genom denna utökning av teamet ges bättre möjligheter att bedriva utbildning på flera platser i Region Öst. Teamet finns också representerat i den nationella utvecklingsgruppen. Teamet kommer att arrangera en låglandsvandringsskridskoleddarutbildning i Örebro län under maj månad samt bedriva utbildning på förfrågan av våra lokalavdelningar.

På ledarveckan i Idre i juli kommer verksamhetsutvecklaren med ansvar för låglandsvandring på riks att kalla befintliga kursledare till en nationell träff.

Under fortbildningshelgen på Isaberg i oktober finns det möjligheter för utbildningsteamet att medverka med fortbildning som exempelvis navigation, handhavande av GPS etc.

Gällande Fjäll finns det ett nationellt utbildningsteam där två kursledare från Region Öst ingår. Det nationella teamet bedriver en utbildningsverksamhet enligt Fjällsäkerhetsrådets grundläggande norm för fjälledare och sprider exempelvis kunskap om fjällverksamhetens förutsättningar inom organisationen.

MTB

Det finns ett allt större intresse för att utveckla cykelverksamheten i flera lokalavdelningar inom regionen, inte minst när det gäller MTB för barn. Detta ledde till en uppstart av ett regionalt utbildningsteam för MTB 2018, vilket blev mycket lyckat. Under 2018 genomförde teamet två mycket uppskattade utbildningar. Idag består teamet av fyra kursledare. Ulrika Persson är sammankallande och representerar teamet i den nationella utvecklingsgruppen för MTB. Även andra team-medlemmar är mycket aktiva i det nationella utvecklingsarbetet inom MTB.

Utbildningsteamet planerar att genomföra minst två grundutbildningar 2019. Den första i maj på Isaberg och den andra under september månad. I juni kommer teamet att genomföra sin första fortbildningskurs för MTB-ledare. Den kommer att hållas i Värnamo och blir ett test för ett nytt nationellt upplägg för fortbildningar inom MTB.

Medlemmar i teamet planerar att under april gå en helgkurs i första hjälpen (Nols Wildersness First Aid) som fortbildning inom detta område. Teamet kommer att delta vid den nationella kursledarträffen och MTB-ledarträffen i september.

För att sprida MTB-glädje och försöka locka fler lokalavdelningar att starta MTB-verksamhet så planerar teamet att delta under ledarveckan i Idre v.27 samt under Utblick i oktober. Där kommer teamet att fokusera på prova-på aktiviteter och inspirationspass för att nå så många nya potentiella ledare som möjligt.

ALPINT

För den alpina verksamheten finns ett utbildningsteam med sammanlagt över 20 personer. Verksamheten inom utbildningsteamet samordnas av en ledningsgrupp bestående av 5 personer. Samtal har förts mellan utbildningsteamerna i Öst och Mitt för att ytterligare öka samverkan när det gäller planeringen av utbildningarna. Inom Region Öst finns det också kursledare med inriktning på funktionell-/paraskidåkning.

Det regionala utbildningsteamet finns representerat i samordningsgruppen i riksorganisationen och deltar även tillsammans med representanter från övriga regioner i det nationella kvalitetssäkringsarbetet. Teamet arbetar för att förnya kursledarpoolen genom att reaktivera tidigare kursledare och fortsätta att skola in tre nya ledare för att på så vis förnygra och bygga för framtiden. Projektgrupper i teamet fortsätter 2019 att arbeta fram rutiner för rekrytering och introducering av nya medlemmar, ett pottsystem för fortbildningspeng och uppdatering av körscheman för kurser.

De utbildningar som arrangeras av det alpina utbildningsteamet i Region Öst är i huvudsak koncentrerade till två tillfällen under året, dels i samband med en resa till Sälen i december och dels utbildningar i samband med Ledarveckan i Idre vecka 2. Utöver det genomförs även Intro-utbildning i Isaberg, clinics i lokala anläggningar och uppdragsutbildningar för gymnasieskolor

Resan till Sälen omfattar fem dagar, varav 3,5 dag på skidor/snowboard, med sammanlagt cirka 60–70 deltagare och ca 15–20 kursledare som hjälps åt att genomföra utbildningar, fortbildningar och andra aktiviteter under dagarna. De ledarutbildningar som arrangeras i Sälen är Intro Snowboard och Intro Skidor samt Clinics Skidor respektive Snowboard. De utbildningar som arrangeras i samband med Ledarveckan i Idre är utbildning 1 skidor, utbildning 2 skidor

samt en Intro skidor. Cirka fem-sex kursledare medverkar och antalet deltagare är normalt mellan 30–40 personer.

För kursledare med eventuella familjemedlemmar planeras en avslutningshelg i Tännadalen till Valborgshelgen. Den sker i samarbete med Region Mitt. Vid detta tillfälle genomförs även fortbildning av ledare i teamet. Kursledare i teamet medverkar också på den nationella fortbildningshelg som brukar arrangeras i november/december. Fortbildning av kursledare sker också i samband med resan till Sälen. Vidare genomför teamet certifieringar i skidteknisk färdighet och ledarskap i lokala anläggningar inom regionen.

Utbildningsteamet samlas också en gång per år utanför snösäsong för att planera och utveckla verksamheten. Ledningsgruppen genomför ca 10-15 telefonmöten under året.

Under senare år har Region Öst också haft ett särskilt fokus på ledarutbildningar inom skidåkning för funktionsnedsatta, i och med det speciella utvecklings-projektet SkiCamp som regionen bedrivit under de senaste tre åren. Projektet är nu avslutat men prova på-verksamheten kommer under 2019 genom regionens försorg att fortsätta bedrivas i lokala skidbackar runtom inom Region Öst. I januari 2019 erbjuds även en biskiutbildning.

UNG

Friluftsförbundet är en generationsövergripande organisation på så sätt att det finns verksamhet för alla åldrar. Målgruppen Ung definieras utifrån ålder 13 – 25 år. Av det totala antalet medlemmar i regionens lokalavdelningar är cirka tio procent i den åldersgruppen. Under 2019 kommer region Öst att fortsätta utvecklingen av verksamheter för unga på alla nivåer inom Friluftsförbundet för att få fler medlemmar i åldersgruppen. Det finns också en särskild ungbudget avsatt med syftet att stödja verksamhetsutveckling för unga samt ung demokrati.

En viktig målgrupp när det gäller unga är också studenter vid de olika universitet och högskolor som finns inom regionen. En särskild satsning på studentmässor kommer att göras under året med början i Jönköping och Linköping.

Region Öst finns representerat i den särskilda utvecklingsgruppen Ung på nationell nivå vars uppgift är att lyfta fram unga ledarförebilder inom olika verksamhetsgrenar och att synliggöra verksamhet med särskild inriktning gentemot unga. Om ungdomsstämman för hela Friluftsförbundet arrangeras i samband med fortbildningshelgen Utblick på Isaberg i Gislaveds kommun 2019 (beslut om detta ej fattat ännu vid denna verksamhetsplans tillkomst) finns det ytterligare möjlighet att synliggöra arbetet för och med ungdomar i region Öst.

En målgruppsträff (se kommande avsnitt om utvecklingsverksamhet) planeras att genomföras i Östergötland under hösten 2019 för att fortsatt gemensamt diskutera och planera utveckling av ungdomsverksamheten inom region Öst.

UTBLICK TILL NÄSTA NIVÅ

Region Öst utvecklade under 2018 ett koncept för en nationell fortbildningshelg för Friluftsförbundets ledare. Konceptet fick namnet Utblick och 2019 planerar vi för en fortsättning. Vår målsättning är att Utblick genomförs för andra gången den 11–13 oktober. I förberedelsearbetet fokuserar vi på hur vi ska kunna ta Utblick till nästa nivå.

Syftet är fortsätta skapa förutsättningar för Friluftsförbundets ledare inom alla grenar att stärka och utveckla sitt ledarskap. Genom att mötas över gränser sker en kraftsamling och det skapas även samordningsfördelar.

Utblick genomförs i samverkan med riks, regioner och tillsammans med sponsorer/externa samarbetspartners. Ledare kommer att erbjudas fortbildningar till ett självkostnadspris. Region Öst avsätter 15 procents tjänsteresurs under året för det löpande arbete med Utblick. Eventuellt nettoöverskott örnamärks till framtidens fortbildningshelger.

UTVECKLINGSVERSAMHET OCH PROJEKT

ALLMÄNT OM UTVECKLINGSVARBETETS INRIKTNING 2019

Även om Friluftsvrämmandets verksamhet redan idag fyller en viktig funktion ur ett folkhälsoperspektiv (genom alla de uteaktiviteter som vänder sig till barn, unga, vuxna och seniorer) så har Region Öst som målsättning att fortsätta utveckla verksamheten ytterligare med fokus på jämlik hälsa.

Den gemensamma nämnaren för utvecklingsarbetet är att nå grupper som av olika skäl har svårare än andra att få tillgång till ett aktivt friluftsliv. Målet är att därigenom ge möjlighet till fysisk aktivitet och ökad kontakt med naturen, vilket enligt all forskning är en viktig del för god hälsa och ökat välbefinnande.

Nedan beskrivs några av de utvecklingsområden där region Öst har påbörjat eller kommer att påbörja insatser under det kommande året.

Att använda projekt som metod för att arbeta med verksamhetsutveckling har varit en framgångsrik modell under flera år. Utmaningen är att säkerställa att projektleveranser kan tas emot och förvaltas i ordinarie verksamhet efter projektens avslut.

Region Öst fortsätter under år 2019 att se över modeller för att stärka hela regionens finansiering utifrån ändamålet/missionen att främja en aktiv fritid genom friluftsliv och därigenom verka för folkhälsa och livsglädje. Region Öst vill under år 2019 särskilt arbeta vidare med Friluftsvrämmandets fokusområde Folkhälsa, där vi prioriterar barn och ungas hälsa styrt av ett mångfaldsperspektiv. Under 2019 fortsätter Region Öst också att fokusera på de utvecklingsområden som redan har påbörjats eller kommer att starta och som ska utvecklas vidare under året inom de områden som beskrivs nedan.

FRILUFTSLIV FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Vår ambition är att öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att kunna ta del av ett aktivt friluftsliv på egna villkor. Det finns fortfarande ett stort utvecklingsbehov för att skapa fler aktiviteter och att nå ännu fler personer med funktionsnedsättning.

Alla barn och unga har rätt till utevistelse, rörelse och en aktiv fritid oavsett förutsättningar. För de som exempelvis har astma och allergi blir vägen ut i naturen svårare än för andra på grund av olika former av praktiska och psykologiska hinder.

Projektet Fralla – allergisäkra friluftsvaktiviteter, bedrivs i samverkan med Astma- och Allergiförbundet med stöd av Svenska Postkodlotteriet under drygt tre år.

Målet är att genom projektet utveckla verktyg för att skapa allergisäkra friluftsvaktiviteter. Syftet är att bryta utanförskap, minska oro och stärka livskvalitet för barn och ungdomar som har astma, allergi eller annan överkänslighet samt att ge inspiration till att lokala friluftsvaktiviteter ska bli allergianpassade. Detta är ett sätt att göra det möjligt för barn och unga med astma och allergi och deras familjer, att prova på friluftsliv.

I satsningen ingår att ta fram utbildningsmaterial för friluftslivets ledare för ökad trygghet, kunskap och förståelse. En digital utbildning kommer under 2019 att skapas och finnas tillgänglig för ledare.

Ökad kunskap för mer allergivänlig friluftsvmatlagning kommer under 2019 att spridas till ledare och lokalavdelningar.

Samarbetet mellan Friluftsvrämmandet och Astma och allergiförbundet fyller ett identifierat behov hos båda organisationerna och skapar synergier. Partnerskapet möjliggör effektivare resursanvändning och förbättrat kunskapsutbyte som kan komma andra till del. Denna särskilda satsning pågår och färdigställs under 2019 med målet att de nya verktygen är inkluderade i Friluftsvrämmandets ordinarie verksamhet vid årsslutet.

Under senare år har Region Öst också haft ett särskilt fokus på ledarutbildningar inom **skidåkning för barn och unga med funktionsnedsättning**, i och med utvecklingsprojektet SkiCamp som regionen bedrivit under de senaste tre åren. Projektet är nu avslutat men prova på-verksamhet kommer under 2019 genom regionens försorg att fortsätta bedrivas i lokala skidbackar runtom inom Region Öst. Regionen erbjuder även en instruktörsutbildning i biski, för att fler ska ha möjligheten att åka skidor på sina egna villkor. Under 2019 och framåt är målet att verksamheten ska utvecklas lokalt, att prova på-tillfällen ska kunna erbjudas i Vetlanda, Mullsjö och Vadstena som uppstartsområde. Målet är att utbilda fler ledare lokalt och anskaffa mer anpassad skidutrustning som barn och unga med funktionsnedsättning får tillgång till. Regionen kan på sikt specialisera sig på utbildningar och utöka den typen av verksamheten för att öka spridningen och möjligheten att alla kan åka skidor.

ÖKAD KUNSKAP OM NATUR OCH ALLEMANSRÄTT

En god kunskap om allemansrätten är en viktig förutsättning för att fler ska kunna använda sig av naturen på ett ansvarsfullt och hållbart sätt. Då det saknades nyskapande pedagogiskt material har Friluftsförbundet Region Öst tagit på sig ett särskilt utvecklingsuppdrag inom Friluftsförbundet med utgångspunkt i de grundläggande tankar om vikten av människans samspel med naturen och att kunskapen om Allemansrätten bäst kan ges genom ett lustfyllt lärande. Utgångspunkten för utvecklingsarbetet var att skapa ett nytt kreativt material riktat till unga.

Utvecklingsarbetet bedrevs i samarbete med Studieförbundet i Jönköpings län och ungdomsorganisationen Sverok. Arbetet resulterade i en prototyp av kortspel om Allemansrätten som fick arbetsnamnet **Plausiblo**, som är tänkt att kunna användas av en bred målgrupp där fokus ligger på unga. Målet är de på ett lustfyllt sätt ska få ökad kunskap om hur man umgås med naturen på ett ansvarsfullt och hållbart sätt. Kortspelet är tänkt att finnas tillgängligt både fysiskt och som en app att laddas ner via nätet.

Genom ett särskilt stöd till informationsinsatser om Allemansrätten som region Öst har beviljats från Naturvårdsverket kommer prototypen nu kunna utvecklas vidare till ett färdigt spel som lanseras på bred front under år 2019, i samverkan med riksorganisationerna Friluftsförbundet och Studieförbundet.

FRILUFTSFRÄMJANDET I FÖRSKOLA OCH SKOLA

Skogsmulle i förskolan är ett nationellt koncept som skapats, där förskolor blir licensierade på liknande sätt som I Ur och Skur. Förskolorna tecknar licensavtal direkt med Friluftsförbundets riksorganisation, där förskolorna förbinder sig att också skicka pedagoger till Friluftsförbundets utbildning. En särskild tvådagarsutbildning för Skogsmulle i förskolan har anpassats för pedagoger, med tydlig koppling till läroplanen. De licensierade förskolorna ska på sikt också kunna erhålla löpande påfyllning av metodmaterial och erbjudas fortbildningar.

Under 2019 fortsätter arbetet med att förankra och sprida Skogsmulle i förskolan-konceptet gentemot förskolor i regionen. I mars genomförs en Skogsmulle i förskolan-utbildning i Jönköping. Förra året utbildades en ny kursledare Skogsmulle i förskolan från Region Öst och under våren 2019 utbildas ytterligare en person. Detta innebär att Region Öst från våren 2019 har två kursledare med pedagog-bakgrund som också är utbildade kursledare inom konceptet Skogsmulle i förskolan.

I mån av tid har regionen också för avsikt att fortsätta stötta samarbetet mellan Skogsmulle i förskolan-förskolor och lokalavdelningar. Det finns ett behov av att också fortsätta kartlägga hur regionen kan stärka samverkan mellan I Ur- och Skurförskolor i regionen och mellan I Ur- och Skur-förskolorna och lokalavdelningarna.

Skogshjältarna rullas under 2019 ut inom Friluftsförbundet i form av ett nytt koncept. Region Öst följer utvecklingen under året och inventerar intresse i regionen för möjlig uppstart kommande år.

MENINGSFULL VÄNTAN

Meningsfull väntan är en nationell satsning med syfte att utveckla mer lokal verksamhet riktad till nyanlända med medel från Svenskt Friluftsliv. Inom ramen för arbetet har lokalavdelningar kunnat söka bidrag från riksorganisationen till olika projekt med inriktade verksamheter för nya svenskar. Inom Region Öst fick Friluftsförbundet i Finspång medel 2018 från Meningsfull väntan.

Beroende på hur Meningsfull väntan utvecklas nationellt 2019 kommer Region Öst att arbeta för att ytterligare minst en lokalavdelning ska ingå i satsningen. Regionen kommer också verka för att sprida kunskap och erfarenheter från Meningsfull väntan vidare till andra lokalavdelningar.

MÅ BRA I NATUREN

Friluftsförbundet Region Öst har drivit projektet Må bra i Naturen, i samverkan med lokalavdelningen Öxnegården, Studieförbundet och Jönköpings kommun. Syfte med projektet var att nå äldre personer, för att öka deras möjlighet att kunna ta sig ut i naturen. Projektet genomfördes i bred samverkan med andra aktörer i bostadsområdet Öxnehaga och med projektbidrag från familjen Kamprads stiftelse. Inom ramen för projektet producerades också en inspirationsfilm.

Projektet är nu avslutat men Friluftsförbundet kommer att fortsätta sprida erfarenheterna från arbetet under år 2019, för att synliggöra vikten av friluftsliv för äldre, utifrån ett folkhälsoperspektiv. Inspirationsfilmen kommer att användas i det fortsatta arbetet för att synliggöra Friluftsförbundets samhällsnytta och civilsamhällets viktiga roll ur ett folkhälsoperspektiv, i dialog med olika offentliga aktörer.

Nordisk forskning visar tydligt på en positiv hälsoförebyggande påverkan. Balans, koordination och rörlighet tränas bra i naturen och äldre får även generellt en bättre livskvalitet om de vistas i gröna områden. Här har Friluftsförbundet en viktig roll att spela.

Allmänna arvsfonden vill stötta det engagemang som finns inom föreningslivet för att öka tillgängligheten och delaktigheten i samhället för äldre personer med funktionsnedsättning. I satsningen "Ålder är inget hinder" efterlyser nu arvsfonden projekt som ska bidra till att förbättra möjligheterna för äldre personer att delta i samhällslivet. Friluftsförbundet kommer under år 2019 undersöka möjligheterna för ett nytt utvecklingsprojekt, Må bra i naturen, inom Region Öst.

NÄTVERKANDE I FORM AV MÅLGRUPPSTRÄFFAR

Hösten och vintern 2019-2020 avser Region Öst att bjuda in regionens lokalavdelningar till möten där det finns tillfällen att nätverka och få kunskap och inspiration samt möjlighet att vara med och påverka utvecklingen framåt. Region Öst har valt att kalla dessa tillfällen för "målgruppsträffar" utifrån att vi erbjuder olika teman.

- En träff planeras med tema **Ung**, platsen blir någonstans i Östergötland/Örebro län. Preliminärt i augusti-september 2019.
- En träff planeras på tema **Senior**, platsen blir någonstans i Jönköpings län. Preliminärt i november 2019.
- En träff planeras på tema **Digitalisering**, platsen blir någonstans i Kronobergs eller Kalmar län. Preliminärt i januari-februari 2020.

LET'S GET OUT

Friluftsförbundet vill med projektet Let's Get Out öka barn och ungdomars möjligheter i livet och som ledare ge dem verktyg för att kunna göra det på bästa sätt och genom det också öka mångfald och integration. Med naturen och ledarskap vill vi utbilda och stärka ungdomar med olika kulturell bakgrund. Projektet har med stöd från Allmänna arvsfonden pågått under ett år av ett treårigt utvecklingsprojekt. Uppstarten har skett i Region Mitt och har utvecklats vidare i

Region Syd. Intentionen är nu att i samverkan mellan respektive lokalavdelning och kommunerna Växjö, Jönköping, Linköping, Norrköping och Örebro utveckla projektet inom Region Öst.

Målgruppen är ungdomar i åldrarna 14 - 20 år som behöver en chans att bli sedda och få växa som människor. Vi strävar efter att ha med ungdomar från världens alla hörn som bor i Sverige. Integration och blandning av kulturer är viktigt för ökad förståelse och gemenskap i samhället. Vi bygger långsiktigt.

NATURPARKOUR

Utvecklingsprojektet för Naturparkour avslutas i början på 2019 så kontakter kommer att tas med de 11 nyutbildade Naturparkourledare som finns i regionen för att se till att projektverksamheten övergår till reguljär verksamhet på ett så bra sätt som möjligt. På Friluftsrämjandets hemsida finns sammanställt material och inspirationsfilmer från projektet för att inspirera till utveckling av nya verksamheter. Målet är också att fler lokalavdelningar, än de sju som bedrev Naturparkour under 2018, ska få stöd att starta verksamhet under året.

UNIVERSITET OCH HÖGSKOLOR I REGION ÖST

Under 2019 vill vi stärka vår samverkan med universitet och högskolor i Region Öst. För att skapa ett hållbart arbete och bygga upp kontinuitet i vårt samarbete fokuserar regionen på Jönköpings och Linköpings universitet kommande år. Vi önskar att delta på höstens Kalasmottagning i september i Linköping samt Jönköpings universitets Välkomstmässa i augusti. Tanken med dessa event är att ge de nya studenterna en introduktion av vad respektive kommun och lokalavdelning har att erbjuda. Vi fann vid förra årets Välkomstmässa i Jönköping ett högt tryck på efterfrågan av engelskspråkig information av de internationella studenterna och tror därför att ett sådant material bör tas fram på våra digitala plattformar samt en informationsfolder som de får på mässan. I nästa steg ämnar vi att fortsätta och utveckla detta arbete på Linnéuniversitetet samt Örebro universitet. Viktigt är även att dessa tankar förankras i lokalavdelningarna på respektive orter.

ÖVRIGT

Askersund Outdoor Festival genomförs 2019 för tredje gången. Festivalen siktar på att bli ett ledande årligt event för människor som söker en aktiv livsstil utomhus. Festivalen är helgen 25–27 maj 2018. Friluftsrämjandet på riksnivå finns med som samarbetspartner i projektet och Örebro lokalavdelning genomför aktiviteter tillsammans med närliggande lokalavdelningar. Region Öst stöttar när det gäller marknadsföring och samordning mellan riks, region och lokalavdelning.

SAMVERKAN

Allmänt

Det pågår ett aktivt arbete inom Region Öst för att öka samverkan med många olika aktörer, på såväl lokal som regional nivå. Regionen samverkar redan idag med många olika typer av organisationer, såväl offentliga som ideella. Det skapas nu också många nya former av spännande partnerskap över traditionella gränser där det också är viktigt att Friluftsrämjandet finns med.

Studiefrämjandet

En viktig samarbetspart är Studiefrämjandet, där Region Öst arbetar för att öka samverkan ytterligare med de tre distrikten Småland–Gotland, Östergötland och Örebro–Värmland, liksom även övriga medlemsorganisationer knutna till Studiefrämjandet. Under 2019 fortsätter arbetet för att också skapa närmare samverkan mellan fler lokalavdelningar och Studiefrämjandet lokalt.

Goda exempel på lokal samverkan kommer att lyftas fram, med målet att fler av Friluftsförbundet lokalförbundsgrupper ska se vad de kan vinna på att samverka med sitt eget studieförbund.

Isaberg

Friluftsförbundet Region Öst har ett tvåårigt samarbetsavtal (2017-2019) med Stiftelsen Isabergstoppen som är en stiftelse till vilken Friluftsförbundet är en av medgrundarna genom tidigare distrikt Småland. Friluftsförbundet har en ordinarie styrelsepost med ersättare i stiftelsens styrelse och under 2019 är ambitionen att utveckla Region Östs arbete gentemot stiftelsen.

Under året kommer Region Öst också att arbeta med att operativt förverkliga samarbetsavtalets intentioner gällande frågor som synlighet, marknadsföring, medlemserbjudanden etc. Hösten 2019 blir Region Östs fokus att utveckla och förnya samarbetsavtalet för ny period. Det blir också fokus att tillsammans med Stiftelsen Isabergstoppen och övriga regioner i Friluftsförbundet och riks, samt med externa samarbetspartners/sponsorer, för andra gången genomföra en nationell utbildningshelg på Isaberg den 11–13 oktober, se ovan, punkten Utblick – utbildningshelg Isaberg.

Partnerskap för sociala innovationer i Örebro län

Partnerskapet för sociala innovationer startade i januari 2015. Bakgrunden är ett långt utredningsarbete där vi ville bygga vidare på den långa traditionen av organiserad samverkan mellan offentlig verksamhet och idéburen verksamhet som länge funnits i Örebro län. Det övergripande syftet är att ge stöd och rådgivning i framväxten av sociala innovationer. Partnerskapet består av idéburna organisationer, offentlig verksamhet, universitet och representanter för näringsliv.

Idéburet offentligt partnerskap, lokala överenskommelser

Idéburet offentligt partnerskap (IOP) togs fram 2010 av organisationen *Forum - idéburna organisationer med social inriktning* och är en modell för partnerskapsrelationer mellan den idéburna och offentliga sektorn.

Ett IOP kan ses som ett mellanting mellan upphandling och föreningsbidrag. När en offentlig instans och en idéburen organisation avtalar om ett Idéburet offentligt partnerskap, IOP, definierar de tillsammans en samhällsutmaning. En förutsättning är att överenskommelsen om partnerskap inte utformas som en beställning från det offentliga, eftersom det då i efterhand kan riskera att betraktas som en öppen upphandling. Därför ska initiativet till verksamheten komma från den idéburna parten. IOP kan med fördel prövas av Friluftsförbundet lokalförbundsgrupper för samverkan kring verksamhet inom respektive kommun.

Region Öst kan stötta lokalförbundsgrupper som är intresserade av att formulera överenskommelser med respektive kommun.

Kumulus

Region Öst är medlemmar i Kumulus som är en ideell förening i Kalmar län som bygger på ett aktivt medlemskap. Tillsammans med kommuner och föreningar i länet skapas projekt som gynnar ungdomar. Som medlem i Kumulus finns tillgång till Kumulus samordning av volontärer, stöd, rådgivning och verksamhet som riktar sig till unga och de som arbetar med unga.

Miljö Linné, Växjö

Föreningen Miljöresurs Linné bildades 1991. Region Öst är medlem i föreningen, tillsammans med en mängd andra organisationer, företag, kommuner och landsting/regioner i Småland och Blekinge. Organisationens syfte är att vara en arena för miljö och hållbar utveckling.

Länsstyrelser

Region Öst har verksamhet i sex olika län: Gotland, Jönköping, Kalmar, Kronoberg, Örebro och Östergötland. Länsstyrelserna arbetar nu alltmer med strategiskt friluftsbete. Samverkan med de olika Länsstyrelserna inom regionen kommer därför under året att fördjupas. Det finns numera särskilda friluftsstrategier på alla länsstyrelser naturvårdsenheter. Det innebär att arbetet vid sidan av remisser och mer formella kontakter även kommer att innefatta mer utvecklande verksamhet. Den nationella Tankesmedjan för friluftsliv som Naturvårdsverket årligen arrangerar kommer framöver att kompletteras av nya regionala tankesmedjor, där Friluftsförbundet kommer att kunna spela en viktig och aktiv roll. Målet för 2019 är att delta på samtliga tankesmedjor inom Region Öst.

Landsting/regioner

Region Öst får även årligt stöd för sin verksamhet från landstingen inom regionens geografiska område. Det pågår på många håll just nu en sammanslagning av landsting och regionförbund vilket leder till att de gamla landstingen försvinner i sin nuvarande form och istället uppgår i en ny gemensam större landstingskommunal regionorganisation. Denna förändring medför också att det öppnas nya möjligheter för regionalt stöd, för exempelvis folkhälsoorganisationer. Friluftsförbundet kommer under 2019 att kartlägga dessa bidragsmöjligheter inom de nya regionerna, i syfte att försöka öka stödet för vår verksamhet för folkhälsa och livsglädje.

Friluftsförbundet Region Öst har undertecknat en regional överenskommelse i Östergötland mellan region Östergötland och den idéburna sektorn. Överenskommelsen är en gemensam avsiktsförklaring avseende samverkan. Inom ramen för den regionala Överenskommelsen kan det offentliga och de idéburna organisationerna föra en kontinuerlig dialog. Tanken är också att det ska utformas handlingsplaner över samverkan i treårsperioder mellan region Östergötland och Friluftsförbundet region öst, vilket underlättar samarbetet och den framtida planeringen. Motsvarande processer pågår också i de övriga landstingen/regionerna. Även i arbetet med att ta fram regionala utvecklingsstrategier i respektive region kommer Friluftsförbundet kunna ha en framträdande roll med inriktningen på folkhälsa och livsglädje.

EKONOMI/ADMINISTRATION – RESURSER OCH STÖD

ADMINISTRATION

Regionkontoret för Region Öst och Mitt ska underlätta för regionen att säkerställa verksamhetsplanen och dess ambitioner.

Det samlade administrativa arbetet kommer att fortsätta utvecklas under året, med målet att serva båda regionerna. Regionerna har varsin anställd Regionsutvecklare som arbetsleds ifrån varje enskild region, men med en gemensam styrgrupp, bestående av två representanter från varje region. Styrgruppen planerar en fysisk planeringsträff i mars 2019 i Ånnaboda. Regionerna har under 2019 pågående utvecklingsprojekt, även dessa projekt har varsin anställd projektledare. Under sommaren 2019 sker en intern kontorsflytt inom lokalerna på St Göransvägen på grund av ombyggnation.

EKONOMI

Regionens viktigaste ekonomiska styrverktyg är budget, inklusive resultat och balansräkning. Vi ska verka för en balanserad ekonomi. Vår vision är att vara en icke-vinstdrivande organisation som finansieras genom vår ideella kärnverksamhet och genom bidrag.

2019 års budgetförslag är kopplat till årets verksamhetsplan och den planerade verksamheten som består av förvaltning och vidareutveckling av ordinarie verksamhet.

För 2019 har Friluftsförbundet region Öst budgeterat för en omsättning på 2 887 946 kr (prognos 2019 resultat -60 144 kr).

Vår basverksamhet är:

- Löpande ekonomiarbete.
- Budget, prognos och rapportering.
- Årsredovisning och revision.
- Lön och tidrapportering.
- Fakturahantering.
- Administration av kostnader för kursverksamhet.

Region Öst köper viss del av ekonomihanteringen av Smålandsidrottens servicebolag.

Våra stora intäktskällor är regionala bidrag/landstingsbidrag, medlemsavgifter och externa projektmedel från Svenska Postkodlotteriet samt Naturvårdsverket.

DEMOKRATI

ÖVERGRIPANDE PLANERING OCH MÖTEN

Årsmöte

Regionstämman hålls den 13-14 april 2019 i Rimforsa. Regionstämman är regionens högsta beslutande organ och en del av att säkerställa den demokratiska processen. Här utses styrelse och representation till riks- och årsstämma. Huvudsyftet med de årliga stämmorna är att stämna av våra gemensamma mål och medel samt följa upp föregående stämmas beslut. Verksamhetsberättelse med ekonomisk redovisning är en viktig del av avstämningen.

Styrelsemöten

Styrelsen har sex planerade möten under året. Kontaktdetaljer till styrelsen och övriga förtroendevalda, med mera, finns på vår webbplats: www.friluftsförbundet.se/ost.

INRIKTNINGSMÅL FÖR VERKSAMHET 2020

Friluftsförbundet Region Öst kommer 2019 att påbörja arbetet med planering av kommande verksamhetsår. Tanken är att framöver arbeta i rullande treårsperspektiv. I skrivande stund är inriktningen för 2020 följande.

Friluftsförbundets Strategi 2022 utgör plattformen för vårt arbete och regionen följer det intressanta pågående arbetet med kommande Strategi 2030 för hela organisationen.

Vår inriktning för 2020 har fokus på

- Friluftsakademiens utveckling med exempelvis en gemensam teamträff för alla regionens utbildningsteam våren 2020. På nationell nivå ämnar vi att fortsätta stärka vårt gränsöverskridande arbete över regionerna och en gemensam utbildningskatalog.
- Vårt arbete inom målgruppsområde Ung fortsätter utvecklas i samarbete med lokalavdelningarna. För studenter arbetar vi parallellt med att hitta en modell för att stötta lokalavdelningar som vill arbeta mot universitet och högskolor med syftet att ge de nya studenterna en introduktion om vad respektive lokalavdelning har att erbjuda.
- Utblick 2019 kommer att utvärderas för att eventuellt även genomföras 2020.
- I vårt arbete för ett hållbart Friluftsförbundet fortsätter vi att göra friluftslivet tillgängligt för alla:
  - genom vårt projekt FRALLA – allergisäkra friluftaktiviteter tillsammans med Astma- och Allergiförbundet med stöd av Postkodlotteriet. Projektet avslutas och implementeras i verksamhet på nationell nivå våren 2020 och byter i denna fas även namn till Allergisäkra äventyr.
  - Om det finns förutsättningar kommer vi eventuellt vara samarbetspartner med Funktionsrätt gällande tillgänglig natur och tillgänglighetsinventeringar.
  - Inom området paraskidåkning kommer vi istället för prova-på-verksamhet på regional nivå inrikta oss mot utbildningsverksamhet.
- Region Öst kommer också arbeta vidare med koncept som Let's Get Out, mångfald, ungdomar, ledarskap och Meningsfull väntan.
- Skogsmulle i förskolan-satsningen fortsätter i regionen och om det finns förutsättningar kommer vi även efter behovsinventering att erbjuda Skogshälte-konceptet till skolor.
- Vi tar nya kliv i vårt gemensamma digitaliseringsarbete bland annat med en målgruppssträff i vecka 5, 2020 på temat Digitalisering dit lokalavdelningar bjuds in för bland annat vidareutbildning i Teams. Träffen blir i Kalmar eller Kronobergs län. Vi ska också utveckla vårt arbete och utforska nya möjligheter med e-learning där Learnify är basen.
- Vårt arbete inom målgruppsområde Senior fortsätter. 2020-2021 planerar vi att det finns förutsättningar för en ny utvecklingsinsatsning "Senior - Må bra i naturen 2.0".
- 2020 fortsätter Friluftsförbundet Region Östs utvecklingen av hur vi kan stödja lokalavdelningar som är intresserade av att formulera lokala överenskommelser med respektive kommun kring Idéburet offentligt partnerskap, IOP.
- I respektive landstings/regions arbete med att ta fram regionala utvecklingsstrategier med inriktning på folkhälsa och livsglädje är Friluftsförbundet Region Öst en fortsatt självklar aktör. Vi kommer också använda Friluftsförbundets uppdaterade Friluftsmiljöprogram till att inleda ett påverkansarbete inom friluftsmiljöområdet.
- Region Öst påbörjar 2020 planeringen för ett gott värdskap för Friluftsförbundets Riksstämman i maj 2021.
- Det sedan tidigare annonserade nationella Friluftslivets år 2020 kommer troligen att flyttas fram till 2021 istället och då siktar vi på att vara en medspelare.

Vi ser fram emot spännande år 2019-2020 och hoppas att vi ses ute i friluftslivet!

SAMARBETSPARTNERS OCH GIVARE

Friluftsförbundet Region Öst har ett starkt stöd i ett antal långsiktiga samarbetspartner. Det handlar om ekonomiskt stöd i en del fall liksom samarbete i gemensamma frågor, kommunikation, nätverk och kompetensutbyte.

Studieförbundet är Friluftsförbundets studieförbund. Friluftsförbundet Region Öst är medstiftare till Stiftelsen Isabergstoppen och har avtalat om att stärka varandras varumärken genom fördjupat samarbete. Under 2017–2020 driver Astma- och Allergiförbundet tillsammans med Friluftsförbundet satsningen FRALLA – friluftsliv för alla med stöd av medel från Postkodlotteriet.

